

בית משפט לענייני משפחה בצפת

א"פ 51919-02-20 נ' נ' (אדם שמונה לו אפוטרופוס) ואח'

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופטת, סגנית הנשיא אביבית נחמיאס

פלוגי

מבקש

נגד

1.מ.נ (אדם שמונה לו אפוטרופוס)
2.היועץ המשפטי לממשלה-משרד הרווחה והשירותים
החברתיים חיפה משרדי ממשלה

משיבים

פסק דין

1. הבקשה היא למינוי המבקש כאפוטרופוס לכל ענייניה של גב' נ' שהיא אימו. מהחומר שהובא בפני עולה כי היוזמה להגשת הבקשה היתה מצידה של גב' נ'.
2. יוער כי הבקשה הוגשה ללא תעודה רפואית וללא ראשית ראיה להעדר יכולת של גב' נ' לקבל החלטות, לנהל את ענייניה, להביע עמדתה בשאלת המינוי ולהופיע בבית המשפט ולפיכך התבקש המבקש להגיש אסמכתאות אלו. בנסיבות אלה, מיד עם הגשת הבקשה הוריתי למבקש להמציא תעודה רפואית כאמור, אולם זו לא צורפה, לטענת המבקש, בהעדר יכולת כלכלית להיבדק ע"י רופא המומחה.
3. מהתסקיר שהוגש לתיק ביום 28.12.20 עולה כי גב' נ' סובלת מבעיות כלכליות בריאותיות שונות, מרותקת לביתה יחד עם בעלה ולפיכך מתקשה להתנהל מול כל השירותים להם היא זקוקה. בשל קשיים אלו פנתה בעצה עם בעלה למבקש על מנת שיתמנה כאפוטרופוס עבורה ויטפל בענייניה. העו"ס התרשמה כי גב' נ' צלולה בדעתה מסוגלת ואף מקבלת החלטות בנוגע לה ולבעלה וכי הצורך במינוי נובע מרצונה כי בנה יטפל בענייניה הדחופים מול הגורמים השונים. לפיכך ממליצה העו"ס כחלופה כי גב' נ' תחתום על ייפוי כח לעניינים הספציפיים הצריכים טיפול הן בתחום הרפואי והן בתחום הרכושי.
4. מעמדת האפו"ט לדין עולה תמונה דומה לתמונה שתוארה בתסקיר. האפו"ט לדין ציינה כי גב' נ' סובלת מבעיות רפואיות שונות המקשות עליה לצאת מביתה ולנהל את ענייניה, יחד עם זאת גב' נ' השיבה נאמנה לכל שאלותיה, התמצאה במקום ובזמן, צלולה וורבאלית מודעת היטב למצבה, הן הכלכלי והן הבריאותי, וכן הביעה עמדתה וביקשה כי בנה המבקש יטפל לה ולבעלה בענייניהם השונים. האפו"ט לדין ציינה כי בהעדר תעודת רופא ובנסיבות שפורטו, אין כל נימוק המצדיק מינוי אפוטרופוס לגוף או לרכוש.

בית משפט לענייני משפחה בצפת

א"פ 51919-02-20 נ' נ' (אדם שמונה לו אפוטרופוס) ואח'

תיק חיצוני:

5. משחלף המועד להגשת תגובת המבקש לעמדת האפוטרופוס לדין, וכן חלף המועד להגשת עמדת ב"כ היועמ"ש לאמור בתסקיר, וזו לא הוגשה, אני רואה לנכון ליתן פסק דין על סמך החומר הקיים בתיק.
6. מינוי אפוטרופוס לאדם הינו מהלך דרמטי. תנאי מקדמי למינוי כאמור, הוא העדר יכולת של האשלי"א לדאוג לענייניו. בהתאם לתיקון מס' 18 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות (פורסם ביום 11.04.16), בהנחה שהאדם לא הפקיד יפוי כוח מתמשך שערך, השאלות שעל בית המשפט לבחון בטרם המינוי הנן כדקלמן:
 - א. האם ללא המינוי עלולים להיפגע זכויותיו ו/או צרכיו ו/או אינטרסים אחרים של המבקש.
 - ב. האם ניתן להשיג את מטרת המבוקש ולשמור על טובתו של המבקש בדרך הפוגעת פחות בזכויותיו, חירותו ועצמאותו.
 - ג. ככל שהאדם אינו מסוגל לנהל את ענייניו אך מסוגל לקבל החלטות בקשר אליהם, ימונה אפוטרופוס בנסיבות מיוחדות ובלבד שאין מי שמוכן ומסוגל לסייע לאדם לדאוג לענייניו בלא מינוי.
7. תיקון 18 מציב, אם כן, שתי מסננות מרכזיות לאורן יש לבחון את הצורך במינוי אפוטרופוס: **עקרון הצורך** – קביעה כי ללא המינוי ייפגעו הזכויות, האינטרסים והצרכים של האדם. **עקרון השימוש באמצעי הפחות מגביל** – הגבלה מינימאלית ככל האפשר, של השליטה בחיי האדם, וקביעה כי לא ניתן להשיג את המטרה שלשמה נדרש מינוי אפוטרופוס באמצעות חלופות המגבילות פחות את זכויותיו, חירותו ועצמאותו של האדם.
8. הרציונל העומד בבסיס שינוי החקיקה, הינה ההבנה כי הגבלת הכשרות שנועדה לסייע לאנשים שאינם מסוגלים לדאוג לענייניהם ולהגן עליהם מפני ניצול ופגיעה, הפכה לא אחת, לכלי המגביל את זכויותיהם ואת חירותם של האנשים לקבל החלטות בנוגע לגופם ולרכושם, או לבצע פעולות בקשר להם (ר' תמ"ש 19950-05-15 **היועמ"ש נ' פ.ה** מיום 16.1.15. פסק הדין התייחס לתיקון 18 לחוק).
9. "מינוי אפוטרופוס לאדם... יש בו משום פגיעה והצרה של האוטונומיה הנתונה לאדם... הפגיעה באוטונומיה של הפרט בעצם המינוי ברורה. לא בנקל תיעשה פגיעה זו מתוך ההכרה של שיטתנו בכבוד האדם, בחירויותיו..." (ע"א 4377/04 **הולצברג נ' מירז**, פ"ד סב(2) 661 (2007)). כך נפסק לפני תיקון 18 ובוודאי שהדברים נכונים ביתר שאת, לאחר התיקון לחוק, שהעניק מקום מרכזי יותר לרצונו של האשלי"א, למעמדו בהליך ולשמירה על עצמאותו במידה רבה ככל האפשר.
10. במקרה דנן גב' נ' סובלת מבעיות בריאותיות שונות, הכוללים ניתוחים להחלפת פרק הירכיים וברך ימין ומועמדת לניתוח לברך שמאל, כן סובלת מבעיות אורתופדיות אשר בגינם היא מתקשה ללכת ומרותקת לביתה. יחד עם זאת יכולתה של גב' נ' לקבל החלטות

בית משפט לענייני משפחה בצפת

א"פ 51919-02-20 נ' נ' (אדם שמונה לו אפוטרופוס) ואח'

תיק חיצוני:

ולהביע רצון בכל תחומי החיים, ברור. לא הובאה תעודה רפואית או כל ראיה אחרת
שיכולה להעיד על העדר יכולת לנהל את ענייניה למעט המגבלה הפיזית שפורטה בבקשה,
בתסקיר ובעמדת האפוטרופוס לדין.
11. העו"ס הדגישה בתסקיר את צלילותה של הגב' נ' ויכולתה לנהל ולקבל החלטות בענייניה
ובענייני בעלה, עוד הוסיפה העו"ס כי לגב' נ' חובות כספיים רבים הגורמים לה ללחץ
ולייאוש, בעיקר כי אינה יכולה לצאת ולגשת לממסדים השונים, כאשר נראה כי הסיבה
העיקרית לבקשתה, היא רצונה שבנה יפנה במקומה לגורמים אלו.
12. אף אילו היינו עוברים את המשוכה הראשונה של הצורך במינוי, במקרה זה הוכח כי
קיימת חלופה שיכולה לפגוע פחות בעצמאותה ובחירותה של גב' נ': החלופות נשקלו ע"י
העו"ס, אשר המליצה על חתימה על יפוי כוח. אף האפוטרופוס לדין ציינה כי החלופה
המתאימה במקרה זה הינה כי הבן ישמש מיופה כח בחשבון כמו כן יכולה גב' נ' לחתום על
יפוי כח לטובת המבקש כך שיוכל לפעול עבורה מול כל גורם בממסד כגון עמידר וכדומה.
13. מהטעמים שפורטו לעיל, ומשלא מצאתי כל נימוק המצדיק סטיה מהמלצות התסקיר
המקובלות עלי במלואן, אני דוחה את הבקשה למינוי אפוטרופוס.
14. מאחר שהיוזמה להגשת בקשת המינוי היתה של גב' נ', מבוקש מהעו"ס להסביר לגב' נ' את
משמעות פסק הדין ואת החלופות העומדות בפניה.
המזכירות תמציא פסק הדין לצדדים ולעו"ס ותסגור את התיק.
ניתן לפרסום בהשמטת פרטים מזהים.
ניתן היום, י"ט אדר תשפ"א, 03 מרץ 2021, בהעדר הצדדים.

אביבית נחמיאס, שופטת, סגנית הנשיא